

Включване на МСП в стандартизацията

Как бизнес асоциациите и организациите по стандартизация могат да помогнат за повишаване на осведомеността сред малките и средни предприятия (МСП) относно стандартите, да им предоставят приложимата информация и да насърчат тяхното участие в процеса по стандартизация.

Стандартите улесняват живота и го правят по-безопасен както за предприятията, така и за потребителите. Те са полезни за подобряване на резултатите от дейността, опазване на здравето и безопасността на потребителите и работниците, опазване на околната среда и даване на възможност на компаниите да съблюдават приложимите закони и подзаконови актове.

Стандартите улесняват въвеждането на нови технологии и нововъведения и осигуряват съвместимост между продуктите, компонентите и услугите, предоставяни от различни компании.

Освен това стандартите помагат за отваряне на пазарите чрез даване на възможност на клиентите да сравняват оферти на различни доставчици, което от своя страна улеснява по-малките и нови предприятия при конкурирането им с по-големи и по-отдавна създадени компании.

На европейско равнище се разработват общи стандарти за всички видове продукти и услуги в различни сектори, например химически, строителство, енергетика, храни, здраве и безопасност, домакински уреди, информационни технологии, машини, далекосъобщения и транспорт и др.

Като малки и средни предприятия (МСП) се определят компаниите с по-малко от 250 служители. Те представляват 98% от всички предприятия в Европа

и в тях са наети повече от 90 млн. души в ЕС. Въпреки това, съществува по-малка вероятност МСП да участват активно в разработването на стандарти, отколкото големите компании.

За да се гарантира, че стандартите отговарят на потребностите на по-малките компании, необходимо е на МСП да бъде предоставена информация относно дейностите по стандартизация, както и интересите им да бъдат надлежно представени по време на разработването, съставянето и преразглеждането на стандартите. Както организациите по стандартизация, така и бизнес асоциациите¹ — особено тези, които представляват МСП — играят важна роля.

Настоящата публикация предлага редица препоръки, свързани с начините, по които бизнес асоциациите и организациите по стандартизация могат да работят съвместно както на национално, така и на европейско равнище с цел малките и средни предприятия да придобият по-добра представа за процеса на стандартизация и той да стане достъпен в по-голяма степен за тези предприятия.

Тези препоръки се основават на примери за добра практика, които са били открити в редица различни държави из цяла Европа.

1. В тази връзка под „бизнес асоциации“ се разбира всички организации, основани на членство, които обслужват и представляват частни компании, включително (но без непременно ограничаване до) малки и средни предприятия (МСП).

Осигуряване на достъп до стандартизация за малките и средни предприятия (МСП): 10 неща, които бизнес асоциациите и организациите по стандартизация могат да направят

1 Установяване на добри контакти и комуникация между организациите по стандартизация и бизнес асоциациите, представляващи МСП.

Необходимо е извършването на непрекъснат обмен на информация, за да се гарантира, че бизнес асоциациите са запознати със стандартите и дейностите по стандартизация, които биха могли да бъдат от практическо значение за техните членове. Същевременно от значение е също така организациите по стандартизация да бъдат осведомени за потребностите и опасенията на компаниите, които действат във всеки сектор.

Бизнес асоциациите на национално равнище следва да имат за цел да поддържат редовни контакти с лицето(ата) в рамките на тяхната национална организация по стандартизация, което/които са отговорни за специфичния(те) сектор(и), в който/които действат техните членове. По подобен начин бизнес асоциациите на европейско равнище е необходимо да поддържат контакт с точното(ите) лице(а) в рамките на европейските организации по стандартизация (Европейски комитет по стандартизация (CEN), Европейски комитет за стандартизация в електротехниката (CENELEC) и/или Европейски институт за стандартизация в далекосъобщенията (ETSI)).

2 Създаване на форуми за редовен диалог между организациите по стандартизация и бизнес асоциациите, представляващи МСП.

Редица национални организации по стандартизация вече имат специфични комитети или работни групи, които са специално сформирани, за да отчитат потребностите и опасенията на МСП и да гарантират, че те са взети предвид в рамките на текущи и/или бъдещи дейности по стандартизация. Тези форуми са полезни за поддържане на постоянен диалог с бизнес асоциациите, представляващи МСП, обмен на информация за неотдавнашни и предстоящи дейности в различни сектори и решаване на хоризонтални въпроси, които са от практическо значение на повече от един сектор. Форумите са най-ефективни, когато се свикват редовно.

3 Координиране на събирането и обмена на информация относно стандартите и дейностите по стандартизация.

Необходимо е в рамките на всяка бизнес асоциация да се извършва подробен мониторинг на развойните дейности, свързани със стандартите, които биха били от интерес за членовете, както и да се координира участието на асоциацията и нейните членове в дейностите по стандартизация. Много бизнес асоциации разполагат със специфични комитети, които са отговорни за изпълняване на тези функции, както и за това да гарантират, че на членовете се предоставя необходимата информация. Това е особено ценно за МСП, неразполагащи в повечето случаи с капацитет за мониторинг на всички дейности, свързани с разработването на стандартите, които биха могли да повлияят на техните стопански дейности.

4 Гарантиране, че потребностите и желанията на МСП са взети предвид.

Дейностите по стандартизация в повечето случаи са достъпни за всички заинтересовани страни, които желаят да участват. При все това, много малки предприятия не разполагат с капацитет и/или ресурси, с които активно (или дори пасивно) да допринесат за процеса по стандартизация. Поради това бизнес асоциациите трябва да играят жизненоважна роля при гарантиране на това, че интересите на техните членове са представени на етапа на разработването, създаването и преразглеждането на приложимите стандарти както на национално, така и на европейско и международно равнище.

5 Предоставяне на приложимата информация на езика(ците) на всяка държава.

Поради финансови причини невинаги е възможно националните организации по стандартизация да гарантират, че всички стандарти са налични на официалния(те) език(ци) на всяка държава. Бизнес асоциациите могат да помогнат чрез предоставяне на информация относно стандартите и дейностите по стандартизация на своите членове, както и чрез предлагане за превод на стандарти с приоритет.

6 Организиране на обучения, които са приложими за малките и средни предприятия.

Организациите по стандартизация организират различни видове обучителни мероприятия като семинари и работни срещи, често съвместно с бизнес асоциациите на местно, регионално, национално и европейско равнище. Тези обучения осигуряват ценни възможности на ръководителите и професионалистите, които работят за МСП, да се запознаят със стандартите и дейностите по стандартизация. Те могат да се фокусират върху конкретни теми, които са от особен интерес за МСП или за компаниите, които функционират в определен сектор.

7 Изготвяне на практически ръководства, които информират предприятията как да използват и да прилагат стандартите.

Много бизнес асоциации и браншови организации изготвят и публикуват ръководства, за да запознаят своите членове с приложимите стандарти, ползите от тяхното използване и начините за прилагането им. Тези ръководства са особено полезни за МСП, когато са предназначени специално за потребностите на предприятията, които действат в определен сектор. Те допринасят също за повишаване на информираността и разбирането за стандартите и стандартизацията като цяло.

8 Разработване на онлайн инструменти, които правят информацията за стандартите достъпна за МСП.

Организациите по стандартизация използват интернет, за да улеснят компаниите при намирането на информация за стандартите, приложими към техния сектор. Онлайн инструментите позволяват също на МСП да научават за текущи и предстоящи дейности по стандартизация и да участват в онлайн консултации относно проекти на стандарти. Ролята на бизнес асоциациите е да гарантират, че техните членове са запознати със съществуващите инструменти и начините за тяхното пълноценно използване.

9 Предоставяне на съвети и експертни становища, които съответстват на специфичните потребности на МСП.

Бизнес асоциациите предоставят на своите членове необходимата информация и насоки относно всички въпроси, свързани със стандартите и стандартизацията. Те имат добра възможност да отговарят на конкретни запитвания и да осъществяват връзка между отделните компании и организациите по стандартизация. По-малките компании по-специално разчитат на бизнес асоциациите, за да им се предоставят точни отговори и подходящи съвети.

10 Предлагане на пакети от стандарти, които са приложими за МСП в определени сектори.

Организациите по стандартизация могат да си сътрудничат с бизнес асоциациите, за да предлагат услуги, като пакети и абонаменти, които са пригодени да отговарят на потребностите на МСП, и които правят по-лесно (и по-евтино) купуването от тяхна страна на стандартите, които желаят да получат. Удобни формати, например ръководства в джобен размер, също могат да направят стандартите по-достъпни.

Европейските стандарти: отваряне на единния пазар за бизнеса

Стандартите имат особено ценна роля в рамките на единния европейски пазар (или на Европейското икономическо пространство), който включва всички държави-членки на Европейския съюз, както и редица от съседните страни. За да функционира ефективно единният пазар, стандартите трябва да бъдат хармонизирани, така че да бъде възможно продуктите и услугите да се продават и купуват през границите.

Европейските стандарти се идентифицират с означението „EN“. Те са признати в 33 европейски държави, в които съществува задължение да се отменят всички национални стандарти, които не са съвместими с EN. Това означава, че всеки компонент, продукт или услуга, които отговарят на съответните европейски стандарти, следва да бъдат приети във всички участващи държави.

Три европейски организации по стандартизация (ЕОС) са признати като разполагащи с необходимия капацитет и експертен потенциал за разработване на европейски стандарти (EN). Това са: CEN (Европейски комитет по стандартизация); CENELEC (Европейски комитет за стандартизация в електротехниката); и ETSI (Европейски институт за стандартизация в далекосъобщенията).

Европейските стандарти (EN) са разработени чрез процес на сътрудничество между технически експерти, посочени от бизнеса и промишлеността, изследователски институти, потребителски и екологични организации и други заинтересовани страни с обществен интерес. Стандартите в CEN и CENELEC се приемат чрез процедура на гласуване, в която участват националните организации по стандартизация. За България това е Българският институт за стандартизация (БИС).

Настоящата публикация е изготвена като част от

Проекта за Наръчник за участието на малките и средни предприятия в стандартизацията (SMEST)

За повече информация относно този проект вж.: www.smest.eu

Европейски партньори по SMEST

CEN - Европейски комитет по стандартизация
CENELEC - Европейски комитет за стандартизация
в електротехниката
www.cencenelec.eu

Европейска комисия - ГД „Предприятия и
индустрия“
[http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/
index_en.htm](http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/index_en.htm)

NORMAPME - Европейска организация на
занаятчийските камари и малките и средни
предприятия за стандартизация
www.normapme.eu

Вж. също Европейския портал за малкия бизнес
http://ec.europa.eu/small-business/index_en.htm

ЕАСТ – Европейска асоциация за свободна
търговия
www.efta.int

Български партньор по проект SMEST
БИС – Български институт за стандартизация
www.bds-bg.org

